Konto czekowe P. K. O. Poznań nr. 200 084. Cena pojedyńczego egzemplarza 10 groszy.

DRWĘCA

Z DODATKAMI: „OPIEKUN MŁODZIEŻY", „NASZ PRZYJACIEL" i „ROLNIK"

„Drwęca" wychodzi 3 razy tygodn. we wtorek, czwartek i sobotę rano. — Przedpłata wynosi dla abonentów miesięcznie z doręczeniem 1,20 zł. Kwartalnie wynosi z doręczeniem 3,59 zł.

Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

Druk i wydawnictwo „Spółka Wydawnicza" Sp. z o. odp. w Nowemmieście.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-łamowej 15 gr, na stronie 3-łamowej 50 gr, na 1 stronie 60 gr. — Ogłoszenia drobne: Napisowe słowo (tłuste) 30 gr każde dalsze słowo 15 gr. Ogłoszenia zagran. 100% więcej.

Numer telefonu: Nowemiasto 8.

Adres telegr.: „Spółka Wydawnicza" Nowemiasto-Pomorze.

ROK XVII NOWEMIASTO-POMORZE, SOBOTA, DNIA 20 MARCA 1937. N — Nr. 34

„Proletariackie pozdrowienie" Hiszpanom.

„Naprawiacze" grają na dwie strony.

Związki robotnicze, którym przewodzi p. Moraczewski, stanowiły główną podstawę sanacji na terenie robotniczym.

Na ostatnim **zjeździe Z Z. Z. zrobił dwie niespodzianki** obozowi rządowemu płk. **Koca.** Nie tylko **odżegnali** się od współdziałania z nowym obozem rządowym, ale także przesłali **bratnie pozdrowienie proletariackie"** dla ludowej **Hiszpanii"**. Płk. **Koc** proklamuje **walkę z komunizmem**, a jego dotychczasowi **towarzysze**, p. Moraczewski i członkowie „naprawiacze", kierujący Z. Z. Z., **pozdrawiają „ludową Hiszpanię"**, która jest pod komendą Kominternu moskiewskiego. Należy podkreślić **tajemniczą** rolę t. zw. „naprawiaczy", których **wodzem** jest wojewoda **Grażyński**, który jako **kierownik Harcerstwa** zgłosił akces do obozu płk. Koca. Także **„naprawiacze"** na swoim partyjnym zjeździe po namiętnych wewnętrznych walkach **wstąpili** do nowego obozu rządowego, **tymczasem członkowie tej organizacji**, którzy kierują związkami zawodowymi robotniczymi i który wydają „Głos Powszechny", **wyraźnie stanęli po stronie socjalistów.** Przypomnieć należy, że **„naprawiacze" siedzą w Z. Z. Z.** w dużej ilości. Są tam nietylko redaktorzy „Głosu Powszechnego", Szurig i Szwedowski, który na ostatnim zjeździe, zwołanym przez dawnych secesjonistów Związku Narodowego Młodzieży, pilnował, aby zjazd miał charakter masońsko lewicowy, ale obok nich znajdują się także inne wybitne „tuzy" „naprawy", jak: Paprocki, Zakrzewski, Zieliński i Kapuściński, który jest **w bardzo bliskich stosunkach z wojewodą Grażyńskim.** W ich rękach znajdują się związki zawodowe metalowców i górników na Górnym Śląsku i w Zagłębiu. Jak widzimy, **„naprawiacze" grają na dwie strony. Jedni** obiecali **popierać płk. Koca, druydzy** oczkują razem z Moraczewskim w stronę **socjalistów** i marzą o stworzeniu, w przeciwstawieniu do akcji płk. Koca, „frontu demokratycznego", opartego o socjalistów i o lewicę ludowców. Żydzi w ostatnich czasach, widząc coraz większy chaos i walki wewnętrzne w Rosji, **postanowili także w Polsce** narazie jawnie **popierać tworzenie „frontu demokratycznego"**, co im nie przeszkadza, że na terenie całej Polski organizują jaczejki komunistyczne, o czym świadczą liczne procesy przeciwko komunistom, demokratom w Polsce.

Przywódcom socjalistów, ludowców z Thugutem i Ratajem na czele, a także lewicy sanacyjnej przypomnieć należy, jak cugle z rąk Kiereńskiego jego rządu demokratycznego szybko wyrwali komuniści w Rosji i jaki los spotkał demokrację hiszpańską. **Byłoby wskazanym,** ażeby zapoznali się z przestrogami b. przywódcy radykałów hiszpańskich, b. ministra Leroux. W paryskim piśmie „L Ilustration" ostatnio ogłosił **p. Leroux znamienne** wyznanie, będące jednocześnie ciężkiem oskarżeniem rządu madryckiego i jego stronników:

„Mam 73 lat — pisze on — **i przeszło 25 lat poświęciłem życiu publicznemu.** Ilekroć przemawiałem w parlamencie, **walczyłem o republikę.** Niema nikogo, ktoby namiętniej ode mnie walczył o ostateczne zwycięstwo władzy ludu w Hiszpanii".

Leroux był radykałem i masonem, typowym przeds awicielem tego pokolenia polityków, dla których hasła Wielkiej Rewolucji francuskiej 1779 r. były źródłem niewyczerpanych marzeń. **Był jednym z współtwórców dzisiejszego chaosu.** Zrozumiały jest jego ból i rozczarowanie, gdy wymarzone przez niego rządy rewolucyjne w Hiszpanii **zmuszają jego samego do szukania schronienia poza granicami własnego** kraju, ale komuniści prześladują stronników, członków dawnego Stronnictwa Radykalnego. „Nie przebierająca w środkach walka przeciw partji radykalnej — pisze Leroux — była nieubłagana. **W Walencji i okolicy pomordowano posłów radykalnych,** a w niektórych okolicach nawet członków partii. W Maladze i Alicante **organizowano formalne polowania na radykałów, których tropiono jak zwierzynę.** Wszystko zniszczyli — skarży się Leroux — ci „bohaterzy". podeptali naród i ojczyznę, wolność i **prawa ludzkości. To dzika** horda, która frazesem równości pokrywa swe krwawe polityczne geszefty".

W obliczu tragedii Hiszpanii **Leroux,** który **wydostał się z czerwonego piekła,** stwierdza dziś, że **jedynym ratunkiem dla państwa i kraju jest dyktatura, że walka, podjęta przez gen. Franco, te nie bunt** wojskowy, ale **zdrowy odruch patriotyczny.** Leroux, zawzięty radykał, zmienia nieprzejednane stanowisko względem narodowców.

Oby to znamienne **wyznanie b. przywódcy masonów i demokratów hiszpańskich stało się przestrogą** dla twórców t. zw. „frontu demokratycznego" w Polsce.

Obóz narodowy, znając podkopy komunistyczne w Polsce, musi zniweczyć plan lewicy polskiej.

K. Wierczak.

Z okazji imienin

marszałka Śmigłego-Rydza.

Z okazji przypadających imienin marsz. Śmigłego-Rydza przemawiał w dniu imienin marsz. Rydz-Smigłego po południu przez radio płk. Koc, charakteryzując sylwetkę marszałka. W sali Rady Miejskiej odbyła się organizowana przez Zw. Strzelecki akademia. Po akademii Strzelcy urządzili defiladę.

W Brzeżanach odbyło się uroczyste wręczenie marsz. Smigłemu-Rydzowi daru ziemi brzeżańskiej, konia-araba i srebrem nabijanego rzędu. Po uroczystościach, w czasie których przemawiał przewodniczący rady powiatowej i marsz. Smigły-Rydz, odbył się obiad w świetlicy żołnierskiej.

Marszałek Smigły-Rydz wyjechał z Warszawy

Warszawa. Dzień swoich imienin spędził p. marsz. Smigły-Rydz zdala od stolicy. W dniu 17 bm. naczelny wódz wyjechał z Warszawy na krótki okres czasu.

Premier i wicepremier na Zamku.

Warszawa. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął we wtorek p. prezesa Rady ministrów gen. Sławoj-Składkowskiego i wicepremiera inż. E. Kwiatkowskiego, którzy referowali o bieżących pracach rządu.

Komisja prawnicza Senatu odrzuciła uchwalone przez Sejm zniesienie sądów przysięgłych.

Warszawa. Komisja prawnicza Senatu pod przewodnictwem wicemarszałka Makowskiego odrzuciła na posiedzeniu wtorkowym uchwalony przez Sejm projekt ustawy o zniesieniu sądów przysięgłych w Małopolsce.

W maju i lipcu 2 nadzwyczajne sesje sejmowe.

Donoszą z Warszawy, że zmian w składzie rządu na razie nie należy oczekiwać. Mogą one dopiero nastąpić **w lipcu,** po zakończeniu sesji nadzwyczajnej Sejmu i Senatu, która ma być zwołana w połowie **maja.**

Odznaczenia w dniu 19 marca.

Warszawa. Numer 64 „Monitora Polskiego" z dnia 19 marca zawierać będzie odznaczenia Krzyżem Niepodległości z Mieczami, Krzyżem Niepodległości oraz Medalem Niepodległości. W tymże numerze zamieszczone będą odznaczenia orderu „Polonia Restituta", „Złotym, Srebrnym i Brązowym krzyżem Zasługi" oraz „Krzyżem za Dzielność".

Ignacy Paderewski poważnie chory.

Zurych. Ignacy Paderewski, który ostatnio koncertował na rzecz muzeum kościuszkowskiego **w Solurze,** zachorował **na influenzę.**

Stan zdrowia ze względu na podeszły wiek mistrza, liczącego 78 lat, budzi poważne obawy.

Dymisja wysokiego dygnitarza.

Warszawa. Naczelnik wydziału wojskowego w Min. Rolnictwa, pułk. Dżugaj, podał się do dymisji. Pułk. Dżugaj cieszył się dużym zaufaniem najwyższych czynników.

Strajku górników nie będzie!

Katowice. Groza strajku górników na Śląsku na razie minęła. Kongres górniczy, który obradował w środę w Katowicach, powziął uchwałę przyjęcia orzeczenia komisji arbitrażowej.

Rozrzutna gospodarka miasta Warszawy.

Gospodarka kom. prezydenta p. Starzyńskiego

Komisja rewizyjna, która pod przewodnictwem sen. Artura Sliwińskiego badała gospodarkę miejską w Warszawie, zawiera m. in. znamienne zestawienia, obrazujące **rozrzutność i szeroką rękę komisarycznego zarządu miejskiego.**

Okazuje się, że komisaryczny zarząd miejski **rozbudował nadmiernie biuro osobowe.**

Zwolniono dyrektora biura p. H., który pobierał pensję w wysokości **995** zł miesięcznie, a w jego miejsce **zostali przyjęci: dyrektor W.** z pensją **1400** zł miesięcznie, **wicedyrektor** S. z pensją **1200 zł miesięcznie.** W samodzielnym biurze personalnym zostali mianowani: **dyrektor K.** z pensją **1430** zł miesięcznie, **wicedyrektor** B. z pensją **850 złotych** miesięcznie.

W ten sposób koszt **samej dyrekcji wydziału** spraw ogólnych i biura personalnego w zarządzie miejskim Warszawy wzrósł o około **500 proc.**

Za czasów **władz** samorządowych z **wyboru pracowało** w wydziale spraw ogólnych łącznie z biurem personalnym **47 osób.** Komisaryczny zarząd miejski **zwolnił** z powyższej liczby **36 osób,** a na to miejsce przyjął do wydziału spraw ogólnych i do biura personalnego **100 osób.** W ten sposób personel i wydatki na jego utrzymanie wzrosły o około **140 procent.**

Wydatki na emerytury zarządów p. Starzyńskiego wzrosły **z 8 na 20 mil. rocznie.**

Komisarycznym prezydentem Warszawy jest **p. Starzyński, który został powołany przez płk. Koca na przewodniczącego „sektoru" miejskiego jego obozu.**

Urzędnicy państwowi przeciw podatkowi specjalnemu.

W Warszawie obradował walny zjazd Stow. urzędników państwowych, na który przybyło do stolicy około stu delegatów z całej Polski. Obrady nosiły charakter zamknięty i poświęcone były głównie omówieniu spraw, związanych z walką o **zniesienie podatku specjalnego i reformę ustawodawstwa pracowniczego.**

Nad sprawami tymi wywiązała się długa i ożywiona dyskusja; zebrani wskazywali na konieczność prowadzenia w dalszym ciągu **starań o zniesienie podatku specjalnego,** którego ciężar odczuwają najbardziej niższe kategorie pracowników państwowych. Podkreślono, że **mizerne zarobki urzędników państwowych są szkodliwe** dla **całości życia gospodarczego,** gdyż niższe kategorie pracowników państwowych nie mogą brać udziału w konsumcji.

Powzięto więc też szereg uchwał, wskazujących na konieczność **wprowadzenia zmian do ustawy uposażeniowej i emerytalnej** oraz omówiono szeroko sprawę unifikacji ruchu zawodowego pracowników umysłowych.

Kiepura też chory.

Paryż. Jan Kiepura odwołał swój **koncert** w Hadze z powodu choroby i wyjechał na leczenie do Paryża.

Z krwawej Hiszpanii.

Czerwoni ustępują pod naporem wojsk narodowych.

Salamanca. Oficjalny komunikat głównej kwatery powstańców podaje, że na wschód od Huesca usiłowali czerwoni zaatakować pozycje powstańców, zostali jednak odparci.

Na odcinku Guadalajara odparto atak nieprzyjaciela, wykonany na północny zachód od Hita. Niepowodzeniem zakończyło się również natarcie wroga na odcinku Jarama.

Na froncie południowym udało się powstańcom wysunąć swoje pozycje naprzód o 10 kilometrów.

5 zabitych i 270 rannych w rozruchach.

Krwawa zawierucha uliczna w Paryżu. — Skomunizowany tłum chciał napaść na wiec „Krzyża Ognistego". — Wywiązała się krwawa walka policji z demonstrantami. — Sekretarz Bluma ranny.

Paryż, 17. 3. W Paryżu w późnych godzinach wieczornych doszło wczoraj do krwawego starcia pomiędzy policją oraz gwardią ruchomą z jednej, a lewicowym tłumem z drugiej strony.

Zajścia nastąpiły na tle następującym:

Na wczoraj wieczór płk. de la Rocque zwołał do jednego z kin na przedmieściu Clichy wiec członków swej partii. Policja i gwardia ruchoma zarządziły daleko idące środki ostrożności, aby wykluczyć możliwość rozruchów. Kino zostało w dalekim promieniu odcięte kordonem policji.

Mimo to około godziny 21 zaczął się w okolicy kina gromadzić tłum komunistów, którzy w liczbie kilkuset chcieli się dostać do wnętrza budynku. Tłum wzrósł wnet do liczby kilku tysięcy. Policja przypuszczała kilkakrotnie ataki na demonstrantów, aby ich nie dopuścić do kina.

To było dla skomunizowanych elementów sygnałem do rozpoczęcia generalnej bitwy ulicznej. W mgnieniu oka zerwano bruk i powyrywano żelazne siatki dokoła drzew, aby tych prętów użyć jako pocisków przeciw policji. Z tłumu padł strzał. Na to policjanci odpowiedzieli salwą, po której tłum się nie cofnął, lecz natarł ze zwiększoną uporczywością. Dopiero po godzinnych wysiłkach udało się policjantom wyprzeć demonstrantów w przyległe ulice, gdzie wybito kilkanaście szyb.

Na placu pozostało około 250 rannych i kilku zabitych. Silne patrole policyjne w samochodach, jeżdżąc ulicami przedmieścia, natychmiast rozpraszały grupki gromadzących się demonstrantów.

Gdy po północy policja pozostała panem sytuacji, pozbierano zabitych i rannych, pomiędzy którymi znajduje się szef gabinetu prem. Bluma; sekretarz Bluma otrzymał strzały w piersi i w nogi. Ogółem jest 10 zabitych i 270 rannych.

Krzyże w biurach magistratu krakowskiego.

Staraniem Solidacji Mariańskiej Inteligencji Męskiej w Krakowie wniesiony został w porozumieniu z innymi Solidacjami **memoriał prezesa dr. Kaplickiego** z prośbą o zawieszenie krzyżów w biurach naczelników wydziałów Zarządu miejskiego. Memoriał ten, który **wręczyła prezydentowi** Kaplickiemu, **delegacja Solidacji, spotkał się z przychylnym przyjęciem.** Odpis memoriału wręczono równocześnie dyrektorowi Zarządu, m. p. Hergetowi, który ustosunkował się do niego również bardzo życzliwie.

W kilka dni **po wniesieniu memoriału zawieszono krzyże** w biurach naczelników wydziałów i kierowników działów Zarządu Miejskiego. **Wzruszającym** jest fakt, że w niektórych wydziałach urzędnicy zakupili krzyże własnym kosztem. Oby inne miasta polskie poszły za przykładem Krakowa!

Rezolucja

Rady Powiatowej pow. lubawskiego w sprawie Przysposobienia Wojskowego, przyjęta na posiedzeniu w dniu 15 bm.

„W czasie gorączkowego wyścigu zbrojeniowego ze strony sąsiednich państw Polski i stąd wynikającego dla niej niebezpieczeństwa wojny Rada Powiatowa uważa za **najważniejszą troskę swoją** — jak najdalej posuniętą **obronność kraju** i stąd mimo jeszcze zawsze bardzo ciężkiego położenia gospodarczego społeczeństwa naszego nadgranicznego powiatu, **nie chce się uchylić** od przyznania na P. W. i W. F. **znaczniejszej subwencji** na przyszły rok gospodarczy, aniżeli w **roku ubiegłym.**

Jednakże stwierdza i to jedynie i wyłącznie w interesie tego przysposobienia wojskowego, że **dotychczasowy jego ustrój i charakter** u nas żadną miarą **nie odpowiada** jego wymaganiom i potrzebom, **a przeciwnie** jego rozwój niebezpiecznie **hamuje, skazując** całe urządzenie P. W. na **stały niedorozwój** i na zwykłe jedynie **wegetowanie.**

Uwydatnia się to przede wszystkim w czasie tak zw. **święta P. W. i W. F.**, które ma być przecież rewią sił i żywotności obronnej i któremu dlatego towarzyszyć winien aż do **entuzjazmu** posunięty zapał **patriotyczny**, a które u nas **stale spotyka się z wielką obojętnością** i wykazuje stosunkowo tylko bardzo **nieznaczną ilość uczestników.**

Ubolewając nad takim stanem rzeczy, Rada Powiatowa uznaje za **nieodzowne** zwrócenie przy głosowaniu nad pozycją subwencji P. W. i W. F. uwagi kompetentnych czynników na przyczyny tychże rażących niedomagań, łącząc z tym postulat ich usunięcia.

Rada Powiatowa **upatruje główną winę w znacznej preponderancji jednej organizacji** w obrębie P. W. t. j. **Strzelca** nad wszystkimi innymi, organizacji nadomiar **nie wyrosłej** na naszym gruncie, a naszemu społeczeństwu w znacznej mierze **narzuconej** i to najrozmaitszymi **metodami**, a dla której nawet nie zawahano się **poświęcić** tak wielce **pożytecznej**, a tak **świetnie rozwijającej się organizacji**, jak Powstańców i Wojaków, którzy **likwidacji** ulegli jedynie i wyłącznie dlatego, że **nie chcieli** stać się **podbudówką „Strzelca".**

Nic przeto dziwnego, że społeczeństwo nasze, widząc **takie uprzywilejowanie** w łonie P.W. tej jednej organizacji kosztem innych, odnosi się na skutek tego do sprawy P.W. wogóle **nie przychylnie, poza nawiasem którego** nadomiar jeszcze **zawsze widzi tak** na naszym terenie **zasłużoną organizację jak „Sokół" i tak nam drogą dla jej nastawienia religijnego, jak nasze K. S. M.**

Wobec tego **godząc** się na podwyższenie pozycji P. W. i W. F. do wysokości **7,500 zł**, równocześnie wnosi Rada Powiatowa **o skreślenie** z tej kwoty **1 zł** na znak **protestu przeciw istnieniu jeszcze zawsze takiego stanu rzeczy** w P. W., w którym upatruje **szkodliwe** oddziaływanie na **cały jego rozwój, nie pozwalający** na skutek tego na **wykorzystanie** skuteczne dla sprawy obronności kraju **tych ofiar**, jakie społeczeństwo nasze na ten cel kładzie.

Domagamy się stanowczo **zmiany dotychczasowego ustroju i charakteru u nas istniejącego P. W.** w tym kierunku, bo było w nim **zupełne równouprawnienie poszczególnych organizacyj** oraz by było **bezpośrednie podporządkowanie go jedynie władzom wojskowym**, a dla **rozwiązanych Powstańców i Wojaków,** którzy zawsze byli gotowi podporządkowywać się władzom wojskowym, a jedynie nie chcieli ulegać „Strzelcowi", **domagamy się ich restauracji.**"

Powyższa rezolucja, odczytana przez radn. **ks.** Dembieńskiego, zaopatrzona w 10 podpisów członków Rady, została przyjęta w imiennym głosowaniu przy równoczesnym zapisaniu każdego głosującego do protokółu, **20** głosami przeciw 4. **Przeciw** głosował z łona Rady Powiat. tylko jeden członek radny, p. Marszałek, kapitan w st. sp., pow. komendant „Strzelca" — oraz trzech członków Wydziału, a mianowicie rad. Graduszewski z Tylic, rad. Suwiński ze Skarlina i rad. Tułodziecki z Lubawy. Wszyscy inni głosowali za rezolucją. Ci czterej tym samym okazali, że życzą sobie, by w naszym P. W. **i nadal tak było** jak dotąd, to jest, by **„Strzelec"** był w nim tą czołową figurą, a reszta naszych nam tak drogich i zasłużonych organizacyj i nadal znajdować się musiała na **szarym końcu**, gdzieś tam w **ogonku** — nie bacząc na to, że to właśnie jest główną **przyczyną** tak wielce **niedostatecznego rozwoju** naszego P. W. mimo bezsprzecznie dużo **kładzionych** w nie **ofiar.**

Zaznaczyć się jeszcze godzi, iż pierwotny tekst powyższej rezolucji na skutek sprzeciwu przewodniczącego, p. starosty mgr. Kowalskiego, ulec musiał pewnym zmianom wzgl. skreśleniom.

WIADOMOŚCI.

Nowemiasto, dnia 19 marca 1937 r.

Kalendarzyk. 19 marca, piątek, †† Józefa Obl.
20 „ sobota, †† Teodozji, Euf.
21 „ niedziela Palmowa, Benedykta.

Wschód słońca g. 5 — m. 38. Zachód słońca g. 17 — m. 48.
Wschód księżyca g. 12 — m. 15. Zachód księżyca g. 3 — m. 19.

O Krzyż czy Medal Niepodległości.

W związku ze staraniami różnych osób o Krzyż lub Medal Niepodległości, podajemy garść informacyj. Krzyż i Medal ustalony został przez władze celem wyróżnienia tych, którzy brali udział w walkach czy pracach przy oswobodzeniu Ojczyzny. W pierwszym rzędzie zaliczono wszystkich czynnych członków różnych organizacyj spiskowych, którzy karani byli przez sądy zaborcze albo groziła im kara za prace niepodległościowe. Poza tym odznaczenia otrzymać mogą powstańcy, którzy z bronią w ręku wypędzili wrogów z polskiej ziemi. Są 3 rodzaje odznaczenia: Krzyż Niepodległości z mieczami dla dowódców samodzielnych, którego właściciele korzystają z 80 proc. zniżki kolejowej, Krzyż Niepodległości dla dowódców kompanij oraz bardziej wyróżniających się powstańców i wreszcie Medal Niepodległości, których właściciele korzystają również ze zniżek kolejowych (33 procent).

Ubiegający się o odznaczenie napisać winni wniosek i zebrać dowody i podpisy świadków. Wobec licznych protestów władze postanowiły Krzyż i Medal Niepodległości nadawać jeszcze do 31 grudnia 1937 r. na podstawie zgłoszeń, złożonych do końca grudnia 1937 r. **Wnioski należy wysyłać do komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości Warszawa, Aleje Ujazdowskie 1.**

Z miasta i powiatu.

Uroczystość prymicyjna.

Nowemiasto. Przed trzema laty obchodziła nasza parafia ostatnią prymicję. W tym roku była znów świadkiem tej wzniosłej uroczystości. Do szeregu już tak licznych pracowników we Winnicy Pańskiej, którzy wyszli z tutejszej okolicy i z tutejszego gimnazjum przybył nowy, ks. Bolesław Bielecki. W ostatnią środę doczekał się tej radosnej chwili kiedy mógł złożyć w pięknie przystrojonym kościele parafialnym, przed ołtarzem Matki Boskiej Łąkowskiej swą pierwszą bezkrwawą Ofiarę Mszy św. Wśród bicia dzwonów, w asyście 5 księży, z plebanii w procesji, przy śpiewie „Kto się w opiekę" stanął u stóp ołtarza, gdzie zaintonowano „Veni Creator". Przy Mszy św. fungował jako asystent wiel. ks. prob. dr. Pryba, jako diakon ks. Ruchniewicz, a jako subdiakon ks. Frelichowski, nowy kapelan J. E. Ks. Biskupa dr. Okoniewskiego. Wielebn. ks. prof. Dembieński, dawniejszy katecheta Prymicjanta, wygłosił podniosłe przemówienie o szczytnym zadaniu kapłana życząc w końcu młodemu kapłanowi, by w myśl prawa Chrystusowego szedł nową drogą życia kapłańsk. i jak najwięcej przyniósł owoców Kościołowi. Podczas Mszy św. przystąpiła rodzina, a wśród niej matka prymicjanta — wdowa — do Stołu Pańskiego. Po Mszy św. przemówił od ołtarza bardzo serdecznie ks. Prymicjant, dziękując ks. dr, Prybie za poniesione trudy około urządzenia tej uroczystości, następnie ks. prof. Dembieńskiemu za wygłoszone kazanie, ks. Confratrom za przysługę, matce za bezgraniczne poświęcenie i rodzeństwu za chętną pomoc. Dziękował również wszystkim swym dobrodziejom oraz wszystkim wiernym za udział. Po odśpiewaniu hymnu dziękczynnego „Te Deum" Neoprezbiter w końcu udzielił błogosławieństwa najpierw swym Confratrom, następnie matce i rodzeństwu i wszystkim obecnym. Po nabożeństwie odprowadzono go w procesji z powrotem do plebanii, gdzie jeszcze raz wszystkim razem podziękował za oddaną przysługę. Nadmienić wypada, że pienia kościelne wykonał pod batutą p. organisty Smukały chór kościelny św. Cecylii. Do łańcucha życzeń, jakie złożono ks. Prymicjantowi, przyłącza się również i nasza redakcja.

Konferencja wywiadowcza.

Nowemiasto. Konferencja grona Nauczycielskiego wraz z opieką Domową Młodzieży gimn. odbędzie się w poniedziałek, dnia 22 bm. o godz. 17 (5 po poł.) Dyrekcja zaprasza uprzejmie Rodziców i Opiekunów do wzięcia udziału w konferencji.

Z targu.

Nowemiasto. Wtorkowy targ był dość ożywiony, lecz i ceny podskoczyły. Płacono za masło 1.40—1.50 zł, za mdl jaj 1 zł, kury 2—2.50, kartofle 2.30—2.50, furka drzewa 3.50—5.00, torfu 6 zł. Na targowisku płacono za prosięta 23—30 zł, warchlaki 30—40 zł, bekony 44 zł, tłuste 45—50 zł. Spęd średni. Rolnicy wobec bliskich świąt pozbyli się swego towaru.

Sprostowanie.

Nowemiasto. Nieprawdą jest, aby poborca skarbowy Bernard Kubisz dokonał zajęcia monstrancji, prawdą natomiast jest, że wspomniany poborca zajął szafę żelazną.

Nieprawdą jest, aby poborca Kubisz wiedział o tym, że w zajętej szafie znajduje się monstrancja, prawdą natomiast jest, że w czasie zajmowania po otwarciu szafy nikt z obecnych monstrancji tam nie zauważył, jak również prawdą jest, że dotychczas nie zostało stwierdzone, aby w chwili zajmowania szafy znajdowała się w niej rzeczywiście monstrancja.

Starosta Powiatowy w z. Mgr. Cz. Budnik, Wicestarosta.

Niesamowity testament.

Powieść angielska. 21

(Ciąg dalszy).

Jak wiemy, Augusta była bardzo piękną, a jest to faktem niezaprzeczonym, że większa część mężczyzn ceni daleko wyżej piękność, niż genialność i wykształcenie. Przeto dzieje jej smutnego życia, które pani Holmhurst rozgłosiła niebawem, uczyniły ją w oczach wszystkich towarzystwa podróży jakąś niezwykłą bohaterką. Biedna dziewczyna, żyjąca dotychczas w tak smutnych stosunkach, gdzie nikt o nią nie pytał, owszem ją odtrącano, była tem dręczoną prawie przelękniona tymi okazywanymi jej względami. Jednakże kogożby to cieszyć nie miało? To też i ona podobnie jak wędrowiec, tułający się wśród ciemnej nocy, cieszy się, gdy ujrzy na wschodzie jasność, zwiastującą jutrzenkę, cieszyć się zaczynała z tej nagłej i niespodziewanej zmiany losu swego. A potem, wszakże dusza, choć jak najbardziej przejęta zasadami chrześcijańskimi, cieszy się mimowolnie z tryumfu nad swymi wrogami, to też i Auguście sprawiało to niejakie zadowolenie, gdy widziała, z jaką pogardą odwróciło się od Nelsona całe towarzystwo, gdy rozgłoszone zostało, jak on haniebnie obszedł się z młodą autorką. Tu nie zważano bynajmniej na jego nagromadzone miliony: on, który tak tyranizował tylu podwładnych literatów, który stał na czele słynnego na świat cały wydawnictwa, tu był dosłownie za nic uważany.

Nelson czuł to głębiej może, niż każdy inny na jego miejscu. Myśl, że musiał ponosić te wszystkie upokorzenia dla jednej ubogiej autorki, przywodziła go do takiej wściekłości, że się aż wskutek tego rozchorował.

Głównym powodem do tego lekceważenia bogatego wydawcy był sam gubernator Holmhurst. Już od wielu dni okazywał mu niezwykłą oziębłość, a gdy Nelson na to nie zważał, czy zważać nie chciał, przyszło do tego, że gdy pewnego razu chciał podać rękę na powitanie gubernatorowi, ten usunął się z lekkim ukłonem i odszedł. Nelson osłupiał z podziwienia na ten postępek jego lordowskiej Mości, lecz opryzotomniawszy mruknął zjadliwie. Zobaczymy, panie lordzie, czy ja nie przemogę ciebie. Kto ma pieniądze i kilkudziesięciu literatów na zawołanie, którzy pisać muszą, co się im rozkaże, ten nie potrzebuje cierpieć bezkarnie obelg od lada jakiegoś tam gubernatora kolonialnego. I w niemej wściekłości pogroził pięścią za odchodzącym lordem.

— Pan zdajesz się strasznie oburzony — rzekł w tej chwili do niego młody, przystojny człowiek o rysach wyrazistych i przyjemnych i o czarnym wąsie zawiesistym. Cóż to panu zrobił gubernator?

— Co on mi zrobił, panie Tombay? On obszedł się ze mną niegodziwie i ot wszystko. Mnie, wydawcę Nelsona, śmie on tak dalece lekceważyć, że mi ręki nie podał.

— Czy pan nie domyślisz się wcale, dlaczego on tak postąpił sobie? — spytał Tombay, który był zamożnym właścicielem z Nowej Zelandii.

— Dlaczego? Otóż powiem panu, temu wszystkiemu jest winna ta tam młoda kobieta!

— Przecież nie panna Smiters, — rzekł młody człowiek z dziwnym błyskiem w oczach.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Zbiegł z wojska.

Nowemiasto. Jak dowiadujemy się, zbiegł w ostatnim czasie znów jeden żołnierz z armii niemieckiej. Jest nim Mickeleit Karol z Art. Regt. 38. Powodem dezercji było złe traktowanie przez oficerów i podoficerów oraz złe wyżywienie.

Z rozpraw karnych.

Nowemiasto. W środę, 17 bm., odbyły się rozprawy karne pod przewodnictwem naczelnika Sądu Gr. p. Łazarewicza i z oskarżenia publicznego. Zasądzeni zostali: Maciejewski Bolesław za poranienie Góralskiego Stanisława na 1 mies. aresztu z zawieszeniem na 5 lat, Karbowscy Tomasz i Bronisław za kradzież drzewa każdy po 1 mies. aresztu z zawieszeniem na 2 lata i 5 zł kosztów sądowych; Warszawski Fr rob. z Łąkorza, za kradzież leśną na grzywnę w kwocie 116 zł z zamianą na 24 dni robót leśnych, Banc Bronisław z Łąkorza za kradzież leśną na grzywnę 38 zł, w razie nieściągalności na 8 dni robót leśnych, Dreszler Wład. rob. z Cichego, za kradzież leśną na grzywnę 30 zł lub 6 dni robót leśnych i zajęcie siekiery. W 3 sprawach nastąpiło uniewinnienie w 1 odroczenie, 1 sprawę przerwano do 31 bm.

Z walnego zgromadzenia członków Banku Ludowego w Nowymmieście.

Nowemiasto. Dnia 16 marca odbyło się w lokalu bankowym walne zgromadzenie członków Banku Ludowego w Nowymmieście przy udziale **71** członków i pewnej liczby gości Zebranie zagaił prezes Rady Nadzorczej ks. prof. Dembieński pochwaleniem staropolskim, witając przybyłego dyrektora Związku Spółdz. Rolniczych i Zarobk. — Gosp. p. **Kańskiego** oraz przybyłych członków. Na życzenie ogólne przewodniczył walnemu zgromadzeniu ks. Prezes, powołując do prowadzenia protokółu p. Natalię Pruską, a na ławników przemysłowca p. Jentkiewicza Bron., kupca p. Jankowskiego i roln. p. Mich. Truszczyńskiego z Tylic. Następnie dyr. p. Bork zdał sprawozdanie z działalności za rok gospod. 1936, nie odczytując przy tym poszczególnych sum bilansowych, gdyż członkowie, jak również duża liczba deponentów otrzymała drukowane sprawozdanie. W dziale statystycznym tego sprawozdania zobrazowano rozwój spółdzielni od roku 1924, z którego wynika, że **fundusze spółdzielni** osiągnęły sumę **200.000 zł, a ogólny stan majątkowy Banku** łącznie z wpłaconymi udziałami i rezerwą w nieruchomości przekracza sumę **400.000 zł.** Dużą ruchliwość rozwinął zarząd w oddłużeniu rolnictwa przez zawarcie układu na Bank Akceptacyjny, tak że małej tylko stosunkowo sumy, bo ca 200.000 zł nie skonwertowano i to z powodu zbyt wielkiego przedłużenia tych gospodarstw.

Wkłady oszczędnościowe osiągnęły sumę 1 milion 350 tys. zł i podwyższyły się w stosunku do roku 1935 o **10 proc. Wkłady oszczędnościowe** bez względu na termin wypowiedzenia **wypłaca** Bank natychmiast, o ile Zarząd stwierdzi tego potrzebę, a większe sumy w 3—5 dniach. **Bank Ludowy** jest zupełnie **płynny,** gdyż poza ulokowaną w kasie i w bankach gotówką ma jeszcze przeszło **250.000 zł niewyczerpanego kredytu** w Banku Polskim i innych instytucjach, tak że **dysponuje kapitałem płynnym w sumie przeszło 500.000 zł.**

W imieniu Rady Nadzorczej ks. Prezes zdał sprawozdanie, z którego wynika, **że Rada Nadzorcza** odbyła **6 zebrań, a Komisja Rewizyjna 7,** z tego 1 niezapowiedziane i **1 zebranie** Komisji Inwentaryzacyjnej. Następnie udzielił ks. prezes głosu p. dyr. Kańskiemu, który zebranym przedstawił w skróceniu protokół, z odbytej w grudniu ub. r. kilkudniowej rewizji. P. dyr. Kański przedstawił Bank jako jeden z najbardziej wzorowo prowadzonych i nie znalazł żadnych przekroczeń, stwierdził również, że Rada Nadz. i Komisja Rewizyjna wyczerpująco zajmowały się sprawami spółdzielni. Dalej stwierdza protokół, że działalność kredytowa nie nasuwa zastrzeżeń i z szczególnym uznaniem zaznaczać należy, że **udzielone** pożyczki w przeważnej części **zabezpiecza** Bank **na hipotekach,** a płynność spółdzielni jest dostateczna.

Pan dyr. Bork podał ilość członków, która w liczbie **649** przechodzi na rok 1937. Po dyskusji walne zgromadzenie przyjęło bilans **w aktywach i pasywach** sumą **1 864 775 zł** i udzieliło Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania. Czysty zysk w myśl propozycji Rady Nadzorczej uchwaliło Walne Zgromadzenie przeznaczyć na dywidendę **7 proc.** tj. najwyższa dopuszczalna stopa procentowa. Dalej uchwalono **500 zł na Kościół w Mrocznie, 200 zł** (w ubiegłym roku dano już 100 zł) **na kościół w Gwiździnach, 150 zł na dzwon** św. Floriana w Nowymmieście i **500 zł na Obronę Narodową, 150 zł** na Bezprocent. Kasę Pożyczk.

Uchwalono budżet na rok 1937 w sumie **145,000** zł. Przystąpiono do wyboru 3 członków Rady Nadzorczej i wybrano ponownie jednogłośnie ustępujących członków; ks. prof. Dembieńskiego, p. Szczepańskiego z Zajączkowa i p. Rosińskiego z Pacółtowa. Po wyczerpaniu porządku obrad ks. Prezes podziękował obecnym za ich udział oraz zainteresowanie i życzliwe ustosunkowanie się do sprawy, po czym solwował zebranie pozdrowieniem katolickim.

Wezbrana Drwęca.

Nowemiasto. Nasza Drwęca była latoś niezadowolona ze swego koryta, bo brzegi nie zdołały utrzymać masy wody, które zalały niżej położone pola i łąki. U nas w mieście nie było możliwym przejść przez most przy olejarni p. Chełkowskiego. W Kurzętniku most był zagrożony, a woda przelewała się przez szosę pomiędzy dworcem Kurzętnik, a wioską tak że komunikacja na tym odcinku ustała. Ucierpiał również środowy bydlęcy jarmark, gdyż z wiosek po prawej stronie Drwęcy położonych nikt przybyć nie mógł, jedynie drogą okrężną przez Nowemiasto. Łagodna temperatura przyczynia się, że stan wody się obniża.

W ostatniej chwili przypominamy,

że w niedzielę, 21 bm. o g. 20 w Nowymmieście odbędzie się występ gościnny zespołu Teatru Ziemi Pomorskiej z świetną artystką scen stołecznych, p. J. Zaklicką, w komedii Fodora pt. **„Mysz kościelna“.** Przypominamy naszym Czytelnikom, że p. Zaklicka rolę tytułową w utworze Fodora grała przez długi czas w stołecznym Teatrze Kameralnym i zyskała najprzychylniejszą ocenę krytyki warszawskiej. Toruń powitał też znakomitą artystkę z entuzjazmem. Obok p. Zaklickiej, która reżyserowała sztukę, zasłużone triumfy zbierali też inni członkowie zespołu: pp. Korowicz, Surzyński, Mierzejewski, Cybulski i Dudarew.

Nieliczne bilety w cenie od 0,50 do 2.50 są do nabycia w przedsprzedaży księgarni „Drwęca”, a od godz. 19 w kasie teatru. Nie wątpimy, że salę Hotelu Centralnego wypełni szczelnie publiczność.

Baczność Pszczelarze!

Nowemiasto. Nadszedł cukier na podkarmianie wiosenne. Odbiór u p. Kujawskiego począwszy od dziś południa

Zarząd.

Z życia Tow. Przyjaciół młodzieży Akademickiej Koło w Nowymmieście.

Nowemiasto. W tych dniach ukonstytułował się zarząd wymienionego Towarzystwa w ten sposób: P. Łazarewicz naczelnik Sądu został obrany prezesem, p. Bron. Jentkiewicz wiceprezesem, ks. prof. Kalinowski skarbnikiem p. Muchliński sekr. sądowy sekretarzem. Zarząd zwraca się do naszych członków o dalsze spieszenie z pomocą tutejszej młodzieży akademickiej. Towarzystwo jest pełne jak najlepszych nadziei i widoku dalszego rozwoju wobec przyjęcia obowiązku w osobie prezesa p. Łazarewicza, nacz. Sądu.

Za żebractwo.

Nowemiasto. Dn. 12 bm. przytrzymano Płocha Feliksa bez stałego miejsca zamieszkania za żebractwo i włóczęgostwo. Sąd skierował P. do Zakładu pracy przymusowej do Chojnic.

Pożary.

Łąkorz. Dnia 9 bm. około godz. 23 powstał pożar w zabudowaniu rolnika Heichla Herm. w Łąkorzu. Spaliła się stodoła, połączona ze stajnią i wszelkie maszyny rolnicze, znajdujące się w stodole oraz słoma i koniczyna. Szkodę obliczono na 7000 zł. H. był ubezpiecz. na 9300 zł. Przyczyna pożaru dotąd niewyjaśniona.

Mroczno. W dniu 12 bm. o godz. 6 powstał w stodole roln. Kozłowskiego Klemensa w Mrocznie ogień, który w zarodku przez ludność oraz straż pożarną został zlokalizowany. Szkoda jest minimalna. K. był ubezpieczony. Podejrzanego **K.** o podłożenie ognia z chęci zysku asekuracyjnego odstawiono do sądu w Nowymmieście. Sąd zawiesił nad nim areszt śledczy.

Nawra. W dniu 12 bm. około godz. 19 nowomiejska syrena obwieściła pożar. Ogień wybuchł u małorolnego Pietrzykowskiego Andrzeja w Nawrze. Spaliła się stodoła oraz maszyny rolnicze i pasza, wartości 2500 zł. P. był ubezpieczony na 2200 zł. Przyczyny pożaru dotąd nie wykryto. Dochodzenia są w toku.

Prymicja.

Złotowo. W środę, 17 bm., obchodziła nasza wioska niezwykłą uroczystość. Otóż ks. Bolesław Łożyński, syn miejsc. zacnego obywatela, odprawił swą I ofiarę Mszy św. Po Neoprezbitera wyszła procesja przy dźwiękach muzyki do plebanji, skąd został wprowadzony przez miejsc. ks. Proboszcza w asyście zaproszonych księży do kościoła parafialnego. Uroczystość zaszczycili swą obecnością ks. prałat Kasyna, prob. z Lubawy i ks. radca Hoffman, prob. z Grabowa. Mszę św. odprawił Neoprezbiter w asyście miejsc. ks. prob. Chabowskiego, ks. Kabatka z Grabowa i ks. Tetlaffa z W. Turzy. Bardzo wzruszające kazanie wygłosił kolega szkolny ks. Prymicjanta, ks. Tęgowski z Nowej Cerkwi.

Chór miejscowy przyczynił się do upiększenia uroczystości nader pięknymi pieniami. Po Mszy św. udzielił ks. Prymicjant błogosławieństwa Wiel. duchowieństwu, rodzinie oraz wszystkim obecnym.

Na zakończenie podziękował w serdecznych słowach wielebn. duchowieństwu, rodzicom, jak i wszystkim, którzy przyczynili się do upiększenia mu tego pamiętnego dnia. Po ukończonych ceremoniach kościelnych odprowadzono ks. Prymicjanta w procesji do plebanii. Zaproszonych gości podejmowali rodzice ks. Prymicjanta z staropolską gościnnością.

W tej uroczystości wzięły udział wszystkie miejscowe stowarzyszenia z sztandarami jak i bardzo liczna publiczność miejscowa oraz z okolicy.

Nadmienić się godzi, iż kościół parafialny był bardzo ładnie udekorowany, a pogoda była wyjątkowo piękna i słoneczna.

Z Pomorza

Wylew rzeczki.

Działdowo. Z powodu roztopów poziom wody w Działdówce się tak podniósł, że woda na wielkiej przestrzeni zalała łąki. Gospodarz Sieg w porę wypróżnił zapasy słomy z znajdującej się na łąkach stodoły, która została zalana. Tafle lodu utworzyły zator przy moście kisińskim, co wywołało zaniepokojenie władz bezpieczeństwa. Po rozpłynięciu się kry woda po trzech dniach spłynęła z łąk do koryta rzeki, nie wyrządzając poważniejszych szkód. Poprzedni wylew Działdówki, który nastąpił przed pogłębieniem jej koryta przed 8 laty, był groźniejszy i objął także Strzelnicę, która stała w wodzie ze wszech stron.

Znów to samo, co było dawniej.

Po burzliwej dyskusji uchwaliło zebranie Kółka Roln. swój akces do obozu płk. Koca.

Działdowo. Ostatnie zebranie Kółka Rolniczego było dość burzliwe. M. in. omawiano deklarację płk. Koca. Ktoś z członków zarządu wysunął wniosek zgłoszenia akcesu przystąpienia do nowotworzącego się obozu politycznego. Wniosek ten był stanowczo zwalczany, zwłaszcza przez pp. Palmowskiego i i Wisniewskiego, jednakże większość uchwaliła przystąpić do nowej partii. Do nowych polityków zgłosił się jeden ojciec miasta, który dostał się do zarządu Kółka.

Naszym zdaniem Kółka Rolnicze stać winny ponad wszelką polityką. Wciąganie ich do takiego lub innego obozu zawsze ujemnie odbijać się musi na ich rozwoju. **To też Zjazd prezesów Kółek Rolniczych Pomorza w Toruniu** b. słusznie **odrzucił taki wniosek** o akces. Inaczej działdowscy kółkowicze. Ale już tak zwykle bywa, że jajo chce być mędrsze od kury.

Zebracy pobili właściciela nieruchomości.

Lidzbark. Dn. 15 bm. między godziną 7—8 wiecz. przybyło 2 młodych nieznanych osobników do mieszkania p. Wieczorka przy ul. Podgórnej. M. in. zażądali w sposób agresywny od p. W. wsparcia, szczególnie pracy, czem 77 letni starzec, nie mając żadnego przedsiębiorstwa, nie mógł zadość uczynić. Ze stekiem obelg, rzucili się na starca, uderzali kijami go po głowie. Jaki właściwy był cel wizyty tych osobników, trudno zgadnąć. Zajście to — rzecz jasna — wywołało zrozumiałe wrażenie i poruszenie wśród mieszkańców miasta.

Drwęca wystąpiła z brzegów.

Brodnica. Ostatnie opady spowodowały podniesienie się stanu wody Drwęcy do tego stopnia, że rzeka wystąpiła z koryta i wylała. Wskutek tego droga, łącząca lasek miejski z miastem, znajduje się pod wodą. Również zalane są ogrody i Nowa Gdynia.

Do akcji obronnej przystąpiło wojsko, które na wysokości Michałowa łamie krę, a straż pożarna pilnuje szczególnie mostu drewnianego, łączącego miasto z Nową Gdynią. Mimo że stan wody w ciągu nocy stale się podnosił, nie zachodzi obawa dalszego wylewu.

KOMUNIKATY P. T. R.

Kursy sadownicze.

Towarzystwo Rolnicze Powiatowe komunikuje, że kursy sadownicze odbędą się:

we wtorek 23. III. 37 o godz. 14-tej w Omulu
we środę 24. III 37 o godz. 14-tej w Lubawie
we czwartek 1. IV. 37 o godz. 14-tej w Sampławie
we czwartek 8. IV. 37 o godz. 14 tej w Boleszynie.

Kursy prowadzone będą z demonstracyjnym opryskiwaniem drzew.

O liczny udział członków Kółek Rolniczych prosi. PTR.

RUCH TOWARZYSTW.

Nowemiasto. Walne zebranie Polskiego Związku Zachodniego Koła w Nowymmieście (dawniej Polskiego Związku Obrony Kresów Zachodnich) odbędzie się we wtorek, dn. 23 marca 1937 r. o godzinie 19,30 w Hotelu Centralnym w Nowymmieście z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie 2. wybór Marszałka i Sekretarza Walnego Zebrania 3. odczytanie protokółu z ostatniego Walnego Zebrania 4. sprawozdanie zarządu 5. sprawozdanie komisji rewizyjnej 6. udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi 7. wybór nowego zarządu i komisji rewizyjnej 8. referat pt. „Rola P. Z. Z. na Pomorzu” 9. wolne wnioski 10. zakończenie.

W razie nieprzybycia wymaganej ilości członków drugie zebranie według powyższego porządku obrad odbędzie się w tym samym lokalu 30 minut później. Uchwały tego zebrania są prawomocnymi bez względu na ilość obecnych. Zarząd.

KĄCIK RADIOWY

Audycje Polskiego Radia w Warszawie.

Sobota, 20. III. 6.30 Audycja poranna. 11.30 Audycja dla szkół. 12.03 Ork. salonowa. 14.30 Słuchowisko dla dzieci młodszych: „Wyprawa po promyk słońca”. 15.15 Koncert rozrywkowy. 16.15 Koncert. 17.10 Koncert solistów. 19.00 Audycja dla Polaków za granicą”: „Jasna Góra”. 19.30 Godzina lekkiej muzyki. 21.00 Wyjątki z oper komicznych (tr. z Berlina). 22.00 „Psychoanaliza” — humoreska. 22.30 Mała Ork. Pol. Radia.

Niedziela, 21. III. 8.00 Audycja poranna. 9.00 Tr. nabożeństwa z Łodzi. 10.30 Chór solistów. 11.05 „Udział Polski w dziele misyjnym”. 11.15 Płyty. 12.03 Poranek muzyczny. 14.30 „W pierwszy dzień wiosny” — Mała Ork. P. R. 15.30 Audycja dla wsi. 16.30 Słuch. „Przedziwny rycerz Don Kichot z Manczy”. 17.20 Płyty. 18.00 Tr. koncertu muzyki pasyjnej z kościoła Ewangelicko Reform. w Warszawie. 18.45 „Poezja zmartwychwstania” — szkic literacki. 19,00 „Parsifal” — I akt misterium muz. Wagnera. (tr. z Teatru Wielkiego w W-wie.) 21.15 Wesoła Syrena. 21.45 Recital. 22.35 Płyty.

Poniedziałek, 22. III. 6.30 Audycja poranna. 11.30 Audycja dla szkół. 12.03 Płyty. 15.15 Mała Ork, Pol. Radia. 15.55 Audycja dla dzieci. 16.30 „Pieśni wielkopostne” — w wyk. chóru chłopców. 16.50 „Wiedza społeczna, a życie społeczne” — odczyt. 17.05 Koncert solistów. 17.50 „Stułbia — miotacz harpunów” — pogad. 19.30 Mała Ork. Pol. Radia. 20.15 Pieśni w wyk. chóru katedralnego (tr. z Poznania). 21.00 XII koncert ORMUZ,u. Tr. z sali Konserwatorium Muz. w Warszawie, 22.00 „Mistrz Andrzej i Brat Adam” — wieczór literacki. 22.30 Koncert ze Lwowa.

Program Polskiego Radia S. A. Rozgłośnia Pomorska w Toruniu.

Fala 304,3 m. 986 Kc. 16—24 Kw.

Sobota, 20. III. 13.00, 15.40, 18.30 Płyty. 12.50 W sprawie planowania zasiewów wiosennych — pog. roln. 15.15 Koncert reklamowy. 15.35 Zycie kulturalne Pomorza. Gawęda gdańska.

Niedziela, 21. III. 11.15, 17.20 22.35 Płyty. W przerwie ok. godz. 13.00 „W przedświątecznej pogwarce” — felieton. 16.00 Koncert reklamowy, 22.30 Wiad. sport. z Pomorza.

Poniedziałek, 22. III. 12.03, 13.00, 15.40 18.30 Płyty. 15.15 Koncert reklamowy. 15.35 Pogad. społ. 16.00 Skrzynka techniczna. 16.30 Pieśni Wielkopostne w wykonaniu chóru chłopców szkoły Powszechnej w Toruniu. 18.20 Pogad. aktualna.

Poza tym transmisja z innych polskich stacyj.

Urzędowe sprawozdanie targowej Komisji w Poznaniu.

z dnia 16. 3. 1936 r.

Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	62—66
Tuczone mięsiste	54—60
Nietuczone, dobrze odżyw. starsze	50-52
Miernie odżywione	42—48
Krowy	
Wytuczone pełnomięsiste	62—68
Tuczone mięsiste	54—60
Nietuczone dobrze odżywione	42—52
Miernie odżywione	24—32
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	86—92
Tuczone cielęta	76—84
Dobrze odżywione	66—74
Miernie odżywione	56—64
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	66—76
Tuczone mięsiste	56—62
Nietuczone, dobrze odżywione	52—54
Miernie odżywione	42—48
Młodzież:	
Dobrze odżywione	42—48
Miernie odżywione	38—40
Owce:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	00—00
Tuczone starsze skopy i maciorki	50—56
Świnie (tuczniki):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	100—102
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	94—98
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	90—93
Mięsiste ponad 80 kg żywej wagi	84—88

GIEŁDA WARSZAWSKA

Dolar 5.27 3/4; frank francuski 24.21; frank szwajcarski 120.30 funt szterling 25.78; marka niemiecka 212.78; korona czeska 18.41; szyling austriacki 99.20; gulden gdański 100.00.

GIEŁDA ZBOŻOWA

Płacono w złotych za 100 kg

	Poznań, 18. 3.	Bydgoszcz, 17. 3.
Żyto	23.25—23.50	24.25—24.50
Pszenica	28.25—28.50	29.25—29.50
Jęczmień browarowy	25.50—26.50	26.00—27.00
Owies	21.75—22.00	22.25—22.50
Mąka żytnia 65 proc.	32.75—33.25	30.50—31.25
Mąka pszenna 65 proc	42.50—43.00	39.75—40.75
Koniczyna biała	85.00—125.00	100.00—130.00
Koniczyna czerw. sur.	100.00—110.00	95.00—115.00

Za redakcję odpowiedzialny: Władysław Rau w Nowymmieście.
Za ogłoszenia redakcja nie odpowiada.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Zastępstwa we wszystkich większych miastach Polski. Niezrównana książka z przepisami Dra A. Oetkera p. t. „Dobra gospodyni piecze sama" jest do nabycia we wszystkich sklepach kolonialnych, księgarniach i u naszych zastępców. Cena obniżona 30 groszy.

Podziękowanie.

Za wyświadczoną ostatnią przysługę z powodu śmierci naszego ukochanego ojca, teścia, dziadka i pradziadka ś. p.

Józefa Przeradzkiego

składamy na tej drodze Przewielebnemu Duchowieństwu, Krewnym i Znajomym oraz wszystkim tym, którzy brali udział w pogrzebie, nasze najserdeczniejsze **„Bóg zapłać"**

RODZINA.

Lubawa, w marcu 1937.

W poniedziałek, 21 bm. o godzinie 9.30 na sali p. Szałkowskiego w KROTOSZYNACH
odbędzie się

LICYTACJA

drągów użytkowych I. II. kl. i gałęzi.

Zarząd majątku Czachówki.

OTWORZYŁEM

składnicę na zakup ziemniaków

w Nowymmieście
przy ulicy Pod Lipami nr. 11

Kupuję ziemniaki eksportowe, jadalne, sadzeniaki i fabryczne po cenach najwyższych. Płacę gotówką natychmiast po odbiorze.

Kierownikiem składnicy jest p. Józef Góralski.

Alfons Puppel, Gdynia

Szkolna 10 — Telefon Nowemiasto 116.

ZIEMNIAKI fabryczne

także namarżnięte
kupuje w każdej ilości

DOM. MORTĘGI,

Telefon Lubawa 21.

---

6 ulów pszczół
oraz przeszło 30 kop szarychów suche i dobre, różnej grubości korzystnie sprzeda

Berta Pokojska,
(nieruchom. p. Fr. Iwalskiego)
Lidzbark, ul. Nowa 2.
(Za sądem grodzkim.)

Poszukuje się od zaraz
starszego człowieka
do bydła i samotnego człowieka do koni.

Zgłoszenia: **Młyn Lis,**
poczta Najmowo,
powiat brodnicki.

Wszelkie nawozy sztuczne

jak: **Azotniak granulowany i mielony**
Saletrę sodową i wapniową
Saletrzak — Nitrofos
Supertomasynę azotniakową
Supertomasynę 30 proc.
Tomasynę belgijską
Mączkę fosforytową
Superfosfat — Sól potasową — Kainit
Wapno nawozowe mielone

poleca

„Rolnik" Spółdzielnia rolniczo-handlowa
Lubawa, telef. 39 **Nowemiasto,** telef. 49.

Uznana przez Pomorską Izbę Rolniczą

Zarodowa Hodowla Drobiu

Majątek Kurzętnik, poczta w miejscu

sprzedaje

jaja wylęgowe i pisklęta jednodniowe

Kury Leghorny i Insseksy
Indyki Mamuty amerykańskie
Kaczki Peking i Orpingtony.

W 1936 r. Hodowla zdobyła:

I. **pierwszą nagrodę (puhar)** na ogólnokrajowym konkursie nieśności:
Przez 11 miesięcy kura Nr 110 zniosła 247 jaj
„ „ 111 „ 262 „
„ „ 112 „ 244 „

II. **Złoty medal za indyki Mamuty** na wystawie w Warszawie.

ZIEMNIAKI

jadalne i sadzonki

kupuję wagonowo i w mniejszych partiach na skład - - - - -

MODRZEJEWSKI

NOWEMIASTO — telefon 95.

POLECAM

Nasiona koniczyn białej i czerwonej od 15 zł począwszy, buraków past. Ekel. marchwi, brukwi, przelotu, seradeli, tymotki, peluszki, wyki oraz

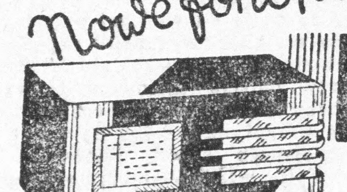
węgiel górnośl. prima

otręby pszenne i żytnie, makuchy
po cenach najniższych.
Zamówienia proszę kierować pod adresem

A. BIELECKI, ziemiopłody **Lubawa-Pom.**
ul. 19 Stycznia — Telefon nr. 56.

Nowe fonoplastyczne odbiorniki

TELEFUNKEN

Maksymalna selektywność, samoczynne regulowanie fadingów. Najnowsze lampy. Piękna nowoczesna skrzynka.

Na dogodnych warunkach od 20 zł mies. do nabycia w firmie
J. Truszczyński, Lubawa, Rynek 32|34. Telefon 94.

Pocztówki Wielkanocne

nowe — ładne wzory
w wielkim wyborze poleca

Księgarnia „Drwęca"
Nowemiasto.

Piękne Panie noszą pończochy tylko Her-ma

Towar mówi za cenę!

6666 - 5555 - 7777 - 1111
32 kolory.
Oraz **ostatnie nowości torebek**
do nabycia

F-a

C. KOLASIŃSKI
BRODNICA, Rynek 27

Duży obrót — mały zysk!

Gospodarstwo
45 morg. sprzedam
Niesiobędzki, Tylice,
pow. lubawski.

PRALNIA

Chemiczna i farbiarnia
w Brodnicy, ul. Mostowa 7
właśc.: **KONST. STEIKA**

Czyści chemicznie i farbuje wszelką garderobę fachowo, szybko i pod gwarancją nie uszkodzenia tkaniny.

Ceny znacznie zniżone.

Zlecenia przyjmują:
w Lubawie:
p. Bestjanowa „Bazar"
w Działdowie
p. Jadwiga Małłek, skład galan.
w Lidzbarku
p. Stan Gawryś, skł. galanterii

Na Nowemiasto poszukuję się poważniejszego zastępcy do przyjmowania wszelkiej garderoby do czyszczenia chem. wzgl. farbowania.

Sprzedaż

MASZYN rolniczych

maneże, młóckarnie różnego gatunku wialnie i rowery

po bardzo niskich cenach

poleca

Firma J. GARSTKA
Brodnica.

Sprzedaż tylko w paczkach. — Wystrzegać się naśladownictwi

PIEKARNIA

w większym mieście na Pomorzu, dobrze zaprowadzona — z powodu choroby na bardzo korzystnych warunkach do wydzierżawienia.

Zgł. do adm. „Drwęcy"
w Nowymmieście.

Gospodarstwo

43 morgowe z inwentarzem lub bez od zaraz korzystnie na sprzedaż

Wyźlic Jan, Grabacz,
poczta Gralewo.

Mieszkanie

5 względnie 3 pokojowe do wynajęcia

J. Górski, Nowemiaste,
skład cukierków.

Gospodarstwo

przy mieście w ruchliwym punkcie, nadające się dla urzędnika lub handlowca, w tym 10 mórg roli i 3 morgi łąki wraz z masywnym zabudowaniem i kompletnym żywym i martwym inwentarzem od zaraz do sprzedania. Cena według ugody.

Brodnica, Miejskie Pole 31.

Gospodarstwo

ca 86 mrg wraz z zabudowaniami, położone w Tereszewie, należące do Aleks. Karczewskiego, zostanie 5 kwietnia o godz. 10 30 w Sądzie Grodzkim w drodze przymusowej licytacji sprzedane. Cena wywołania 5.450 — zł. **Reflektanci winni posiadać zezwolenia Komisarza Ziemskiego.**

BANK LUDOWY
Nowemiasto.

Poszukuję dobrej

służącej

do wszelkich prac gospodarczych od zaraz lub 1 kwietnia

Jan Pokojski, Lekarty,
wybud.

Dziewczyna
do kuchni i prac gospodarskich potrzebna

Maj. Kurzętnik.

---

2 chłopaków do koni i służąca
potrzebna od 1. 4. 1937 r.

Roch Żurawski,
Pacółtowo.

Pomocnik
kołodziejski potrzebny od zaraz
B. Sendecki, N. Grodziczno.

Pomocnik
bławatnik z kilkuletnią praktyką poszukuje posady od 1. 5.
Zgłoszenia do eksp. „Drwęcy"
Nowemiasto.

Chłopiec
do koni z odbytą służbą w kawalerii potrzebny
maj Ruda, p-ta. Radomno.

Skóry surowe

szczególnie bydlęce, źrebięce, końskie - najwyższe ceny płaci

Składnica skór
Edm. Szudziński,
ul. Sobieskiego — przy bramie.

ROBOTY MURARSKIE

przy budowie stodoły u p. Siegnera w Nowymdworze są od zaraz do wykonania.

Informacji udziela
budowniczy Suchocki,
Nowemiasto.

Młode, rasowe
dogi
4-miesięczne sprzedam.
Kto? wskaże eksp. „Drwęcy"
Nowemiasto.

TAPETY

najnowsze desenie
wielki wybór

FARBY
POKOSTY
LAKIERY
KREDA
PENDZLE
SZABLONY

w najlepszych gatunkach
poleca

NOWA DROGERIA
właśc. **Wacław Truszczyński**
LUBAWA, ul. Zamkowa 1
Telefon 37.

Nadeszło

świeże wapno

„Piechcińskie"
w kawałkach
i poleca

N. Ewertowski,
skład żelaza i materiałów bud.
Nowemiasto, tel. 66

Żelazo sztabowe

osie do wozów
buksy
wszelkie blachy
bednarki itd.

najkorzystniej u

T. Kozickiego
skład żelaza
Brodnica, Hallera 17.

NASZ PRZYJACIEL

DODATEK ŚWIĄTECZNY

Na niedzielę VI postu.

EWANGELIA,

napisana u św. Mateusza, w rozdz. XXI. w. 1—9.

W on czas, gdy się przybliżał Jezus ku Jeruzalem i przyszedł do Betfagi, do Góry Oliwnej; tedy posłał dwu uczniów swoich, mówiąc im: Idźcie do miasteczka, które jest przeciwko wam; a natychmiast najdziecie oślicę uwiązaną i oślę z nią: odwiążcie i przywiedźcie mi! A jeśliby wam kto co rzekł, powiedzcie, iż Pan ich potrzebuje; a zarazem puści je. A to się wszystko stało, aby się wypełniło, co jest powiedziano przez Proroka mówiącego: Powiedzcie córce Syońskiej: Oto Król twój idzie tobie cichy, siedzący na oślicy i na oślęciu, synu podjarzemnej. Szedłszy tedy uczniowie, uczynili, jako im rozkazał Jezus. I przywiedli oślicę i oślę i włożyli na nie odzienia swoje, a jego wsadzili na nie. A rzesza bardzo wielka słała szaty swoje na drodze, a drudzy obcinali gałązki z drzew i na drodze słali. A rzesze, które uprzedzały i które ponad szły, wołały, mówiąc: Hosanna Synowi Dawidowemu! Błogosławiony, który idzie w imię Pańskie!

Na niedzielę Palmową.

Obchodzimy dzisiaj pamiątkę ważnej i rzewnej chwili z życia Chrystusa Pana, tj. pamiątkę Jego wjazdu uroczystego do Jeruzalem, kędy zdążał po raz ostatni, aby spełnić za nas krwawą ofiarę na krzyżu. Już bowiem czas tej ofiary był nadszedł, już wybiła godzina Jego zapasów z piekłem o nasze wyzwolenie: przeto dziś wstępuje On do miasta świętego dla rozpoczęcia tej walki — wstępuje uzbrojony nie w ziemską moc i potęgę, ale w miłość, pokorę i cichość, jak to dawno zapowiedział Prorok: „Raduj się, córko Syjonu! Oto Król Twój przyjdzie tobie sprawiedliwy i Zbawiciel; on ubogi, a wsiadający na źrebię oślice!

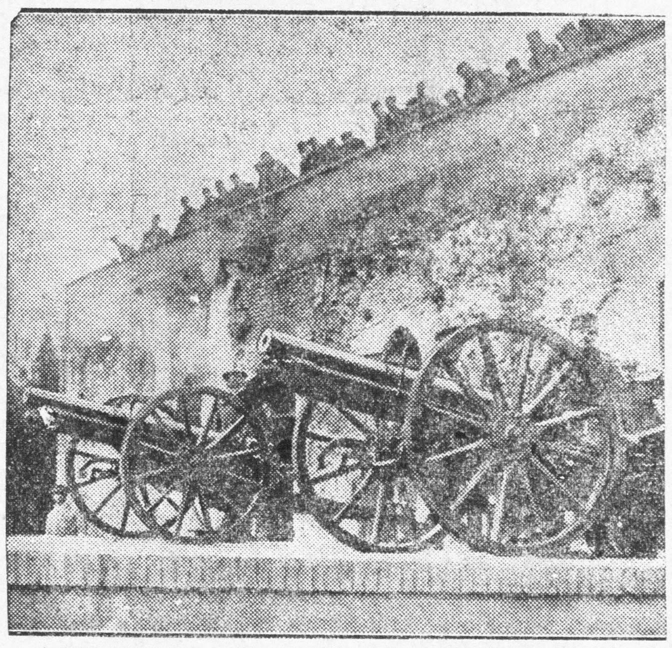
Rozumiemy, jak moment ten był ważny dla świata. Szło tu bowiem o pokonanie szatana, o wybawienie ludzi z jego srogiej niewoli, o powrócenie nam Nieba; to też Bóg chciał, aby to wystąpienie Zbawiciela do boju odbyło się uroczyście. Jego to więc natchnieniu przypisać należy ów zapał, z jakim rzesze spotykały idącego Chrystusa, owo rzucanie kwiatów i zielonych gałązek pod Jego święte stopy, owe zresztą serdeczne okrzyki, którymi Go witały: Hosanna Synowi Dawidowemu! Błogosławiony, który idzie w imię Pańskie! Hosanna na wysokościach!

Tę to właśnie uroczystą chwilę przypomina dziś Kościół i dlatego daje nam do rąk palmy, abyśmy łączyli się duchem z owymi pobożnymi rzeszami, witającymi Pana i śpiewali Mu w sercach jeszcze rzewniejsze, jeszcze słodsze: Hosanna! Rzewniejsze i słodsze, bo już dawno krwią Jego odkupieni jesteśmy, już dawno zbieramy owoce Jego śmierci krzyżowej. To też dziś jakaś radość nadziemska serce chrześcijańskie zalega i zdaje się, że dusza nasza chciałaby się unieść do Nieba, aby tam u tronu Zbawiciela powtórzyć stokrotnie, a wdzięczne Hosanna Synowi Dawidowemu! Hosanna na wysokościach!...

Wszakże nie dość samego rozrzewnienia i przelotnych uczuć wdzięczności na wspomnienie tego, co Syn Boży dla nas uczynił. Przecież i owa rzesza zdawała się bardzo wzruszoną, kiedy Go witała radośnie, a jednak w kilka dni potem ci sami wołali: Ukrzyżuj Go, ukrzyżuj! Nie bądźmy więc do nich podobni! Owszem, pamiętajmy, że Zbawiciel jest naszym Królem i Panem w najściślejszym słowa znaczeniu, bo nas wyrwał z rąk piekła, bo odkupił nas krwią własną — a przeto każda dusza chrześcijańska do Niego całkowicie należy, jest wyłącznym Jego królestwem, kędy tylko On jeden niepodzielenie władać powinien. Oddać się więc temu Królowi w zupełne, a wierne poddaństwo, osadzić Go, że tak powiemy, na tronie duszy naszej, poddać pod Jego rządy wszystkie duszy tej władze — oto główny, najświętszy obowiązek chrześcijanina!

Mieszkanki Malagi witają wkraczające wojska powstańcze, a jedna z nich klęczy z stężoną z bólu twarzą.

101 strzałów armatnich obwieściło światu narodzenie włoskiego następcy tronu.

Złota korona na skroniach Cudownej Matki Boskiej w Sewilli.

W Sewilli odbyła się uroczystość zwrócenia złotej korony, ozdobionej drogimi kamieniami Matce Boskiej „Macarenie", czczonej w całej Hiszpanii, a ze szczególnym kultem w Andaluzji. Korona ta została w pierwszych tygodnich powstania złożona przez „bractwo" w ręce dowódcy armii połudn., celem spieniężenia kamieni na cele wojskowe. Powstańcy zachowali jednakże w całości koronę i właśnie gen. Queipo de Llano złożył ją w ręce kard. Illundaina, który znowu włożył ją na skronie „Macareny". Zebrani w świątyni wierni przyjęli akt ten ze wzruszeniem.

Zbieranie odpadków w Niemczech uregulowane przepisami.

Akcja zbierania i użytkowania odpadków ujęta została w formę dokładnych przepisów.

Rozporządzenie wylicza, jakie odpadki należy zbierać: 1. szmaty wszelkiego rodzaju; 2. stare, zużyte przedmioty lub części przedmiotów z miedzi, brązu, mosiądzu, aluminium, niklu, ołowiu, cyny, cynku; 3. złom żelazny i stalowy, nie wyłączając nie używanych narzędzi i maszyn; 4. stary papier: 5. skórki zajęcze, królicze i wszelkie inne skórki lub futra; 6. butelki wszelkiego rodzaju, z wyjątkiem flaszek od lekarstw; 7. kości. Lista ta może być w razie potrzeby i w zależności od warunków miejscowych uzupełniona.

Oddziały szturmówek hitlerowskich przystąpiły już do zbiórek.

Szwajcaria rozpisała pożyczkę wewnętrzną na dozbrojenie. Podpisujący pożyczkę otrzymają medale pamiątkowe.

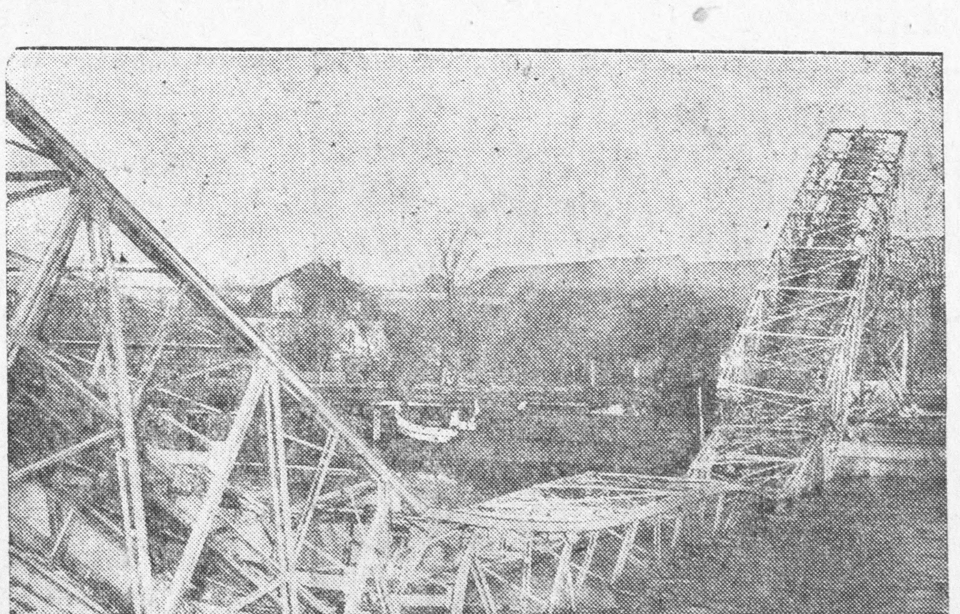
Bank w Monte Carlo rozbity 22 razy.

Monte Carlo. Wedle sprawozdania dyrekcji kasyna Monte Carlo, ubiegły rok zamknięty został wielkim deficytem.

Mimo zwiększonej frekwencji gości, dochody kasyna znacznie spadły. W ciągu roku 22 razy bank kasyna został rozbity. Nie notowano jeszcze tego nigdy w kronikach kasyna.

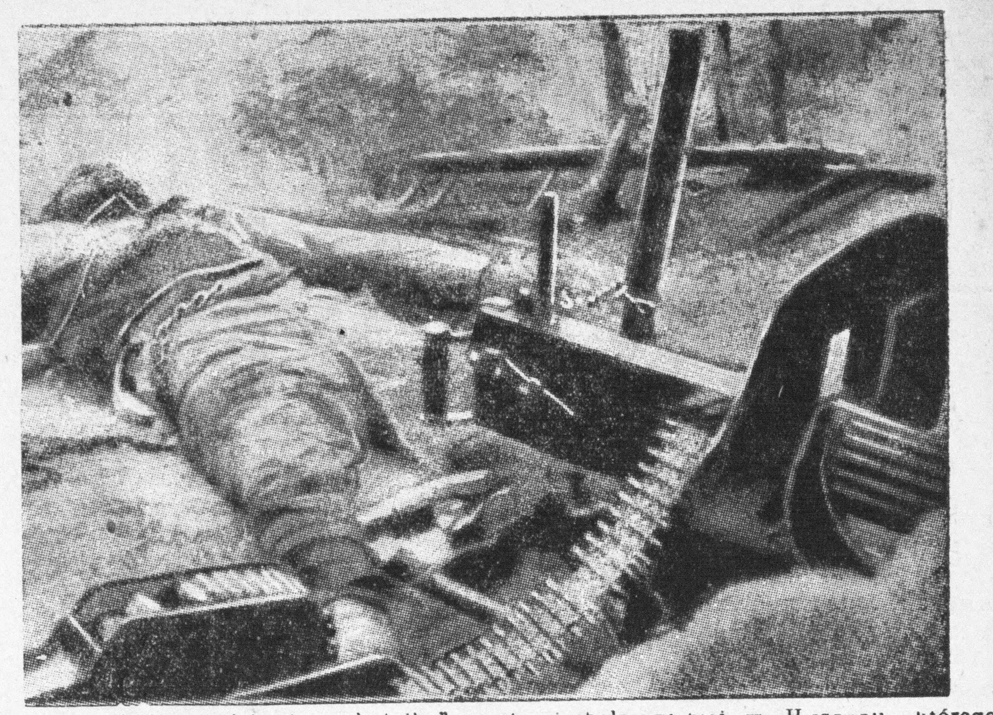
Wielu więźniów angielskich uzyskało wolność za ofiarną pracę w czasie powodzi. Tutaj oswobadza się ich z łańcuchów.

Na rzece Saali w Niemczech załamał się most, służący wyłącznie do celów przemysłowych. Ruch statków został wstrzymany.

Zniszczone kościoły i domy w Maladze.

Powyższe zdjęcie przedstawia „ochotnika” po stronie bolszewickiej w Hiszpanii, którego łańcuchem przykuto do karabinu maszynowego, aby nie mógł uciekać z pola walki.

Ustawa o stanie wyjątkowym.

Kiedy wolno zawiesić prawa obywateli?

Ukazała się w ostatnim „Dzienniku Ustaw” uchwalona niedawno ustawa o stanie wyjątkowym.

Jest ona dostosowana do art. 78 Konstytucji kwietniowej.

Stan wyjątkowy zarządza Rada Ministrów na wniosek ministra spraw wewnętrznych i za zezwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej. Powoduje ona czasowe zawieszenie wolności osobistej, tajemnicy korespondencji i wolności zrzeszeń.

Między innymi władza administracyjna ma prawo samodzielnie dokonywać rewizyj osobistych i domowych, zatrzymywać w areszcie, internować w przewidzianych miejscach, wyznaczać miejsca pobytu lub wydalać.

Może być również wprowadzona cenzura prewencyjna, zawieszanie i konfiskata czasopism, zakaz kolportażu.

Władze mają prawo do przeglądania i konfiskowania wszelkiej korespondencji i do kontrolowania rozmów telefonicznych.

Stowarzyszenia mogą być zawieszane, władze mają prawo przeglądać ich akta, bywać na zebraniach i uchylać ustawy.

Ponadto minister spraw wewnętrznych może wydawać specjalne zarządzenia co do wyrabiania broni i amunicji, używania mundurów i oznak, dokonywania zdjęć fotograficznych, urządzania imprez i zgromadzeń, ograniczania ruchu na drogach oraz ponoszenia specjalnych świadczeń osobistych i rzeczowych.

Żydowskie Tow. Ubezp. „Patria”.

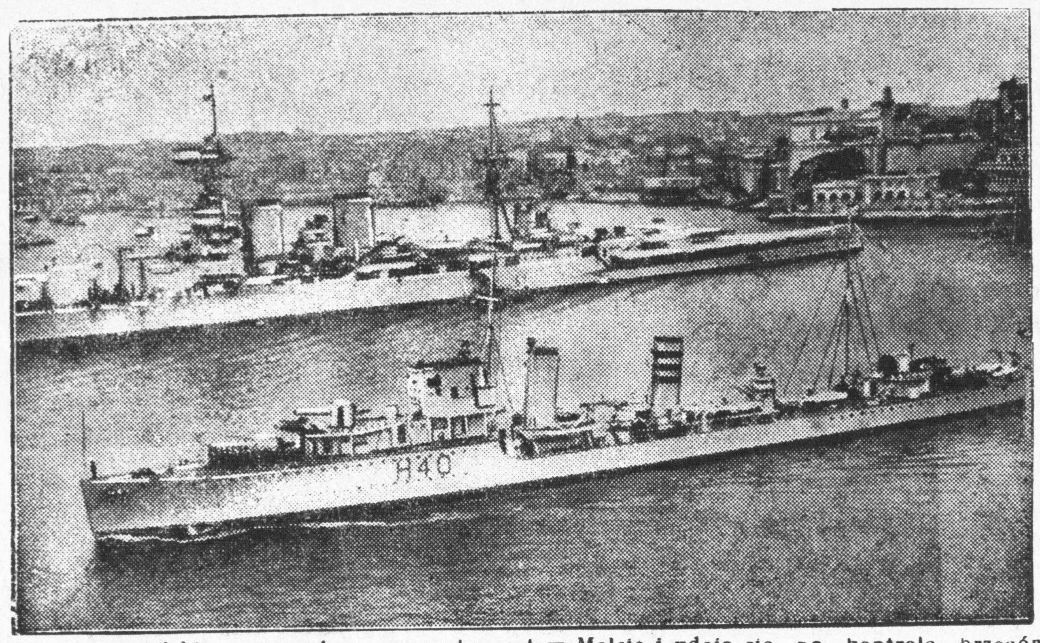
W ostatnim czasie kręcą się na Pomorzu agenci Towarzystwa Ubezpieczeń „Patria”. Należy wobec tego wyjaśnić, że „Patria”, Polskie Tow. Ubezpieczeń z siedzibą główną w Warszawie, jest Towarzystwem żydowskim. Dyrektorem naczelnym jest Żyd Lilienthal, członkiem zarządu jest Żyd Rittermann, zięć Żyda Einhorna, właściciela żydowskiego „Warszawskiego Towarzystwa Ubezpieczeniowego”. Akcje towarzystwa również są w większości w ręku żydowskim.

Dziennie pali się 100 tysięcy worków kawy w Brazylii.

Ostatnio dniem i nocą płonie w stanie San Paulo (Brazylia) 27 olbrzymich stosów. W ciągu doby producenci niszczą po 100 tys. worków kawy. Brazylia ma nadzieję, że w ciągu kilku miesięcy pozbędzie się całego nadmiernego zapasu kawy.

W Bukareszcie odbył się wspaniały pogrzeb dr. Motza i dr. Marina, którzy jako ochotnicy polegli w Hiszpanii, walcząc po stronie narodowców.

Torpedowce angielskie opuszczają macierzysty port w Malcie i udają się na kontrolę brzegów hiszpańskich.

Don Manuel Hedilla Larreys został mianowany szefem narodowej „Falangi” hiszpańskiej.

W Rosji coraz większy brak żywności.

Sowiecka gazeta „Polarnaja Prawda” skarży się na brak artykułów spożywczych w północnych okręgach Rosji oraz na drożyznę tych artykułów. Od 2 miesięcy brak jest w sklepach kaszy, ryb, makaronu, a mięsa w ogóle nie ma w handlu.

Chleba również często brak. Kilogram masła śmietankowego kosztuje od 20 do 22 rubli. Poza tym ludność odczuwa brak odzieży, bielizny i w ogóle manufaktury.

98-letni Żyd wypalał koniom oczy.

W Zagłębiu Dąbrowskim zdarzały się od pewnego czasu wypadki wypalania oczu koniom.

Tajemniczy zbrodniarz oślepił zwierzęta bezkarnie kilka miesięcy, aż wreszcie wpadł w ręce grupy furmanów, w chwili, gdy usiłował wypalić oczy koniowi, zaprzęgniętemu do ciężarowego wozu w Zawierciu. Niezwykłym sadystą okazał się domokrążny blacharz, 98-letni Mojżesz Lewinfinger, ślepy na jedno oko. Lewinfinger dokonywał wypalania oczu przez przytknięcie do nich rozpalonego żelazka, służącego do lutowania. Slepego zboczeńca pobili furmani do nieprzytomności.

Filemon i Baucis w r. 1937.

Wzruszający wypadek miłości małżeńskiej opisuje prasa włoska. W Bari żyło małżeństwo Palmierin, które obchodziło w najserdeczniejszej miłości złote i diamentowe wesele. Staruszkowie zapadli na grypę i wezwali księdza, który udzielił im w obliczu zbliżającej się śmierci ostatniego namaszczenia. Przez kilka dni modlili się małżonkowie gorąco, aby zmarli równocześnie. Nowoczesny Filemon umarł ze swoją Baucydą w tej samej godzinie.

Tragedia poławiaczy pereł.

Tokio. W pobliżu wyspy Goulbum tajfun zaskoczył sto kilkadziesiąt łodzi austriackich i japońskich poszukiwaczy pereł. Wszystkie te łodzie z 450 ludźmi załogi przepadły bez wieści.

Dar milionerki ameryk. dla Jezuitów.

Znana milionerka, Irma Brady, ofiarowała na własność Jezuitom ameryk olbrzymi pałac, znajdujący się w Long Island. Pałac, liczący 7 sal i 86 pokoi, zamieniony zostanie na semin. duchowne.

Jedwab z kukurydzy.

Największą popularnością na całej kuli ziemskiej zyskało ziarno kukurydzy. Dokonywane ostatnio doświadczenia wykazały, iż włókna łodyg kukurydzy odznaczają się dużą wytrzymałością i pięknym połyskiem, naśladującym jedwab. W niedalekiej przyszłości, zdaniem fachowców, kukurydza znajdzie szerokie zastosowanie w przemyśle włókienniczym. W przyszłym roku pojawić się ma na rynku „jedwab” z włókien kukurydzy, w niczym jakoby nie ustępujący jedwabiowi naturalnemu.

Człowiek, któremu wyrasta ogon...

Jeden ze znakomitych mieszkańców miejscowości anatolijskiej Mardin zgłosił się do miejscowego szpitala z żądaniem, by usunięto mu rodzaj ogona, który zaczął nagle mu wyrastać. Naczelny chirurg szpitala stwierdził, iż rzeczywiście z tyłu wyrasta temu osobnikowi coś w rodzaju warkocza. W pewien czas po dokonaniu zabiegu chirurgicznego, pacjent, który czuł się dobrze, zgłosił się ponownie do szpitala z oświadczeniem, iż ogon ten na nowo mu odrasta.

Pasażer: (dając konduktorowi 10-złotówkę). „Przepraszam, ale nie mam ani jednej dziesięciogroszówki przy sobie”! Konduktor: „Niech się pan nie martwi z tego powodu; dostanie pan teraz ode mnie 99 sztuk!”